

GAZİANTEP AKADEMİK MESLEK ODALARI BİRLİĞİ (GAMOB) BASIN AÇIKLAMASI

21.11.2019

BASINA VE KAMUOYUNA,

14 Kasım Perşembe günü saat 15:30 sularında, Şahinbey ilçesi Akkent Mahallesi'nde yapımına 2012 yılında başlamış olan Türkiye'nin en büyük ikinci camisinde büyük bir çöküntü olduğu haberi geldi. Enkazın altında kalanın Gaziantep'te ve pek çok başka ilde gerçekleştirdiği başarılı projelerle tanınan İnşaat Mühendisi Korkut Küçükcan olduğu kısa bir süre sonra öğrenildi.

Gaziantep'i ve Türkiye'yi derinden sarsan olayda, yüksekliği 60 metreye yaklaşan yapı içerisinde ahşap sırıklarla oluşturulmuş iskenenin çöktüğü ve yer yer 10 metreyi aşan yükseklikte bir enkaz olduğu görülmüştür. Böylesine büyük bir enkazın içerisinde Korkut Küçükcan'ı aramak için 33 saatlik bir arama ve kurtarma operasyonu yürütüldü. 16 Kasım Cumartesi gününün ilk saatlerinde, 00:45 civarında Korkut Küçükcan'ın yaralı olarak bulunduğu haberi endişeli bir şekilde bekleyen binlerce insanı sevince boğarken, bu sevinç kısa sürede bir mateme dönüştü. Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan açıklamada Küçükcan'ın saatler önce hayatını kaybettiği bilgisi verildi.

Korkut Küçükcan 17 Kasım Pazar günü binlerce yurttaşın katıldığı cenaze töreniyle sonsuzluğa uğurlandı.

Gaziantep'i mateme sürükleyen ve iyi yetişmiş, nitelikli, ahlaklı bir mühendisi genç yaşta kaybetmemize yol açan ve hatalarla dolu süreç 2012 yılının Aralık ayında gerçekleştirilen temel atma töreniyle başladı.

Sürecin ilk gününden bu yana yapılan hukuki, bilimsel ve teknik usulsüzlükler ise ne yazık ki ancak 14 Kasım günü gerçekleşen felaketin ardından ortaya çıkmıştır.

1-) Öncelikle Türkiye'nin en büyük camisi olarak tasarlanan yapı imar planında yeşil alan olarak görülen 248 Ada içerisinde inşa edilmiştir. Yapının yapılabilmesi için hukuken zorunlu olan imar tadilatı temel atıldıktan beş yıl sonra, 2017 yılında yapılmıştır. Parselasyon uygulaması ise kazanın gerçekleştiği 14 Kasım'dan bir gün sonra yapılmış, tevhid işlemleri gerçekleştirilerek parsellerin yeni durumu tapudan tescillenmiştir. Yıllar önce tamamlanması gereken bu işlemin arama-kurtarma operasyonunun devam ettiği sırada gerçekleştirilmesinin gerekçesi ve amacı izaha muhtaçtır.

2-) Yapı için düzenlenmiş bir inşaat ruhsatı olmadığı gibi, sağlıklı bir şekilde yapılmış mimari ve statik projeler olup olmadığı da belirsizdir. Yapımı üstlenen inşaat firması tarafından hazırlanmış mimari ve statik projeler varsa bile, bu projelere artık ulaşamadığı söylenmektedir. İlgili idare tarafından incelenmemiş, denetlenmemiş projeler gerçekten varsa bile, bu projeler hukuken ve teknik olarak yok hükmündedir.

3-) Belediye arşivlerinde bu yapıya ait hiçbir proje olmadığından, Şahinbey Belediyesi 2018 yılında mevcut yapının ölçülerini aldirarak bir rölöve projesi hazırlatmış ve bunun mimari proje olarak kullanılmasını amaçlamıştır. Bundan daha kötüsü ve önemlisi, kubbesi henüz yapılmayan yapının bu büyüklükte bir kubbeyi taşıyıp taşımayacağı bilinmediğinden **Korkut Küçükcan, Şahinbey Belediyesi tarafından görevlendirilmiş** ve statik analiz yapması istenmiştir. Yapıların deprem performans analizi konusunda başarılı ve güvenilir bir mühendis olan Korkut Küçükcan, esasen **GÜVENLİ BİR YAPI OLUŞTURMAK İÇİN YAPININ İÇERİSİNDEYDİ.**

4-) Yapının imara aykırı olarak yapılmasının, projelerinin ve ruhsatının bulunmaması bir yana, bu eksikliklerin doğal bir sonucu olarak herhangi bir denetleme ve iş güvenliği hizmeti de olmadığı anlaşılmaktadır. Bu büyüklükte bir yapı yapılırken tek bir işçinin bile sigortalı çalışmadığı bilinmektedir. Ayrıca iki katlı basit bir yapıda bile kullanılmaması gereken nitelikteki ahşap iskeleler 60 metre yüksekliğinde bir yapıda kullanılmış ve ilgili idare buna müdahale etmemiştir. Kalıplardaki uygunsuzluk ve kalitesizlik, betonarme yüzeylerdeki segregasyon (ayrışma, bozulma, aşınma), demir donatıların açığa çıkması, genel olarak betonarme imalatındaki kalitesizlik bir denetleme mekanizması olmadığını açıkça göstermektedir. Hem TMMOB Uzman Heyeti tarafından oluşturulan 17 Kasım 2019 tarihli teknik rapor, hem de Gaziantep Valiliği'nin 18 Kasım 2019 tarihinde yaptığı '2019-48' sayılı basın açıklamasında yer verilen *"Kazanın meydana gelmesinin sebebi camide inşaatın olması değil, fen ve sanat kaidelerine uygun yapılmamasıdır."* ifadesi bu hususları açıkça vurgulamaktadır.

5-) Uzun süren imalat sürecinde kubbenin oturduğu alan ve duvar boşlukları korumasız olarak bırakılmış, zaten uygunsuz ve çok kötü durumda olan ahşap iskeleler iyice yıpranmış ve sonunda görülmemiş bir yapı felaketine yol açmıştır.

Daha uzun bir liste halinde sıralanabilecek bu hususlar, büyük ihmaller ve hatalar zinciri sonucunda bu felaketin gerçekleştiğini göstermektedir. Yapının bulunduğu alanda uygulayıcı, denetleyici ve sorumlu idare Şahinbey Belediyesi'dir.

Şahinbey Belediyesi, imar planında park olarak görünen bu alanın ortasında anıtsal ölçekte bir cami yapılmasına karar vermiş, gerekli olan imar değişikliğini beş yıllık bir gecikmeyle gerçekleştirmiş, projelerini onaylamadığı ve ruhsat vermediği bir yapının yükselmesine izin vermiş, iş iskelesi bile olamayacak nitelikteki devasa boyuttaki ahşap iskelenin yapılmasına göz yumarak kamusal sorumluluğunu yerine getirmemiş, inşaat sürecinde gerekli önlemleri almamış, çürüyerek iyice güvensiz hale gelen iskeleyi sökmemiş ve bu faciyanın gerçekleşmesinin önüne geçememiştir.

Kentimiz ve ülkemiz ilkeli, sorumlu, dürüst ve genç yaşında alanında otorite olmuş bir mühendisini kaybetti. Hiçbir şey Korkut Küçükcan'ı geri getiremeyecek olsa da, böyle acıların bir daha yaşanmaması adına bu felaketten çıkarılması gereken önemli dersler bulunuyor.

- Öncelikle ülkemizde yapılan kamu yapılarında nicelik ve büyüklüğü ön plana alan bir anlayışın hakim olması en önemli sorundur. Bugünün koşullarında, kalkınmış ülkelerde en büyük havalimanını, ibadethaneyi, kültür merkezini veya hastaneyi yapmak maharet sayılmamaktadır. Ölçek takıntımızı acilen bir yana bırakarak yapının tasarımına, yapım kalitesine, iyi mimarlık ve mühendislik hizmeti almasına, hukuki süreçlerinin doğru şekilde yönetilmesine, iş güvenliği önlemlerine ve etkin denetime odaklanmamız gerekmektedir.
- Türkiye'nin afet ve kriz koordinasyonu konusundaki zafiyeti bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Afet alanına çok sayıda ekip gelse ve pek çok inşaat firması iş makinası ve kalıpskele işçileriyle çalışmaları desteklese de, koordinasyonun yeterli olmadığı görülmüştür. Valilik ve AFAD İl Müdürlüğü koordinasyonu ildeki meslek örgütleri, gönüllü kuruluşlar ve kişiler acilen bir araya gelerek kriz yönetimi konusunda bir eylem planı hazırlamalıdır. Kriz masasını kriz gerçekleşikten sonra kurmak bir anlam taşımamaktadır, kriz masası her an kurulabilecek nitelikte hazırlıklı olmak durumundadır.
- Mevzuatta bir yapının ortaya nasıl çıkarılacağı adım adım ve ayrıntılı bir şekilde tarif edilmesine rağmen, Akkent Camii örneğinde de gördüğümüz üzere teknik ve hukuki süreçlere uyulmamıştır. Birçok kamu idaresi cami, sosyal tesis gibi yapıların inşasında benzer hataları tekrarlamaktadır. Hukuka öncelikle kamu idareleri harfiyen uymak durumundadır.
Her türlü yapının inşasında öncelikle imara uygunluk, fen kurallarına uygun projeler, inşaat ruhsatı, şantiye sorumluluğu, yapı denetimi ve etkin kontrol, iş güvenliği uzmanının bulundurulması gibi şartlar kesinlikle sağlanmalıdır.
Yıkımın gerçekleştiği Akkent Camii'nde düzenlenmiş bir inşaat ruhsatı bulunsaydı, şantiye şefi, yapı denetim firması, iş güvenliği uzmanı da bulunacak ve böyle bir felaket belki de hiç yaşanmayacaktı.
- En çok özenmemiz ve titizlikle yapmamız gereken yapılardan olan camilerin bir kısmı gibi Akkent Camii de, ne yazık ki uygun projesi ve ruhsatı olmayan, mühendislik ve mimarlık eseri sayılamayacak bir kaçak yapı durumundadır. Yapının bundan sonraki durumuyla ilgili tasarrufların belirlenmesi için öncelikle sağlıklı bir zemin etüdü ve statik analiz yapılması gerekmektedir. Fen ve mühendislik kurallarına uygun olarak yapılmayan, bir statik projesi bile bulunmayan ve Korkut Küçükcan'ı kaybettiğimiz bu yapının bu haliyle inşaatının devam edip etmeyeceğine bilimsel ve teknik değerlendirme sonucunda karar verilmelidir. Olumsuz bir rapor karşısında, hangi sebeple olursa olsun, halkın güvenliğini riske atacak bir yapının tamamlanmasına ve kullanıma açılmasına izin verilmemelidir.

Merhum Korkut Küçükcan'ın ailesine, sevenlerine ve tüm Gaziantep kamuoyuna bir kez daha başsağlığı diler, ağır ihmaller sonucunda gerçekleşen bu felaketin sorumluları hakkında idari ve adli işlem yapılmasının gereğini hatırlatırız.

Bu basın bültenini imzalayan akademik meslek kuruluşları olarak, kazaya neden olan sorumluların cezalandırılması ve yargılama neticesinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için gerekli çalışmalarını yapacağımızı, hukuki sürecin takipçisi olacağımızı belirtiriz.

SAYGILARIMIZLA,

GAZİANTEP AKADEMİK MESLEK ODALARI BİRLİĞİ (GAMOB)

1. GAZİANTEP BAROSU
2. GAZİANTEP-KİLİS TABİP ODASI
3. MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ
4. İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ
5. MİMARLAR ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ
6. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ
7. GAZİANTEP-KİLİS DIŞ HEKİMLERİ ODASI
8. ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ
9. GAZİANTEP ECZACILAR ODASI
10. ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
11. GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
12. HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
13. JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
14. JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
15. MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI GAZİANTEP TEMSİLCİLİĞİ
16. GAZİANTEP-KİLİS VETERİNER HEKİMLERİ ODASI
17. GAZİANTEP SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI